

január 2020, ročník 2, číslo 1

*Mesačník žiakov SZŠ
UNES v Nitre*

Zaujímavé rozhovory

Zážitky z vianočných prázdnin

Ako nestratiť fungujúci rozum

Predstavujeme: Samo Chalupka

Ako dlho ešte vydrží naša planéta?

Dali ste si novoročné predsavzatie?

Záhada zatvoreného obchodu

Editoriál

Milí čitatelia!

Som rád, že sa Vám môžem prihovoriť v tomto Novom roku 2020 ako šéfredaktor.

Prázdniny a sviatky ubehli veľmi rýchlo, teda aspoň mne. Ale už máme aspoň za sebou prvý polrok školy. Dúfam, že bol pre Vás úspešný a dopadol presne podľa vašich predstáv a samozrejme aj predstáv rodičov. Hádám ich tie naše vysvedčenia nesklamú! Ak sme si niektorý náhodou nesplnili očakávania, tak dúfajme že sa nám to podarí vylepšiť v nasledujúcom polroku.

Založili sme novú redakčnú radu. Patria do nej rôzni žiaci a dvere sú otvorené pre každého. Ak sa chcete pridať, neváhajte ma osloviť!

Ak ste zvedaví, či ste závislí na mobile, určite si prečítajte článok Natálie Knapovej. Ako je už zvykom, čaká na Vás aj zaujímavý rozhovor s jedným z našich učiteľov. Od Šimona Leška a Jožka Plevku sa môžete dozvedieť kde trávil prázdniny jeden žiak školy. A veľa iných zaujímavých článkov vás čaká v aktuálnom čísle!

Za chvíľu nás čakajú jarné prázdniny, tak ich prežite pekne!

V budúcom čísle sa môžete tešiť aj na lákavú súťaž....

Prajem príjemné čítanie!

Váš Dado

Šéfredaktor: *Damien Tadeáš Mališka*

Redaktori: *Alexander Endrődy, Šimon Leško, Jozef Plevka, Ján Chabroň, Vivien Piesecká, Natália Knapová, Lea Pohrebovičová, Kristína Mikušová, Oliver Ivančík, Michal Jaššo, Matúš Vlčko*

Autor titulnej strany: *Ján Chabroň*

Zimné prázdniny kamaráta Denisa

Šimon Leško, Jozef Plevka

O dojmy z dovolenky na ostrovoch Seychelle neďaleko Madagaskaru sa s nami podelil spolužiak Denis Kmeť.

Ahoj Denis, počul som, že si bol na Seycheloch, na TOP piatej najkrajšej pláži sveta. Je to pravda?

- Áno, všetci to hovoria a aj mne sa tam veľmi páčilo.

A zažil si tam niečo zaujímavé? Porozprávaš nám o tom?

- Našiel som tam obrovskú mušľu, akú som ešte nikdy nevidel, merala cca 25cm.

Páčila sa Ti tá mušľa veľkosťou, či tvarom?

- Aj - aj, bola krásna a guľatá.

Vieš nám opísať, aký bol oceán?

- Indický oceán bol veľmi priesačný a páčil sa mi.

Dobre sa Ti v ňom plávalo?

- Veľmi dobre, len ma šťvalo, že som musel mať stále tričko na sebe, lebo mám alergiu.

Aké ste tam mali počasie? Koľko stupňov ste mali?

- 28 až 31 stupňov celé tri týždne.

Ako by si nám ohodnotil túto dovolenku, od 1 do 10? Koľko bodov by si dal tejto destinácii?

- Dal by som 10 bodov, bolo tam mega super.

A prečo sa Ti tam tak páčilo?

- Bola tam skvelá, čistá, piesočnatá pláž bez odpadkov, teplá voda, jedlo od výmyslu sveta.
- Veľmi mi chutili granátové jablká a čerstvé plody mora.

Ďakujem Ti veľmi pekne za rozhovor a teším sa, akú destináciu nám predstaviš nabudúce!

Tréning na mozog

Natália Knapová

Ak chceme mať funkčný mozog, je dobré namiesto obrazoviek zaradiť do svojho programu aj tieto činnosti:

1. Oddych

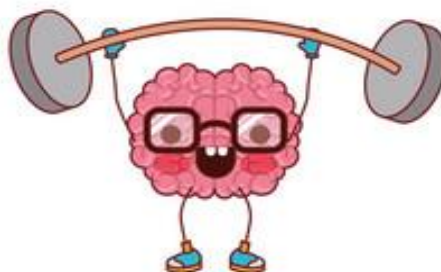
Spánok je veľmi dôležitou súčasťou nášho učenia. Proste výdych, ničnerobenie , hľadanie do steny. Spánok je pre mozog veľmi dôležitý lebo vtedy si mozog triedi a ukladá informácie.

2.Čítanie

Máme dve partičky detí. Prvá skupina detí trávi svoj čas hlavou v mobile a druhá s hlavou v knihe. Niektorí volajú čítanie aj pitný režim pre mozog.

3.Učiť sa cudzie jazyky

O poznávacích výhodách viacjazyčnosti napísali vedci mnoho a mnoho strán. Lepšie fungujúci mozog, lepšie výsledky v škole, menšia šanca zabúdania. Učenie sa nového jazyka dáva mozgu zabráť a tým zlepšuje jeho funkčnosť.

Tajomný ostrov

Michal Jaššo

Čítal som knihu od autora ktorého možno nepoznáte, volá sa Jules Verne. Jules Verne bol francúzsky spisovateľ, ktorý žil medzi rokmi 1828-1905. Písal romány science-fiction o vynálezoch, ktoré ešte v jeho dobe neexistovali ako napríklad ponorka, lietajúce stroje a iné.

Jeho najslávnejšie diela sú: Cesta do stredu Zeme, Dvadsaťtisíc míľ pod morom, Deti kapitána Granta, Cesta okolo sveta za 80 dní, Dva roky prázdnin. Ja som si prečítal knihu od neho ktorá sa volá: Tajomný ostrov.

Tajomný ostrov je román science-fiction, v ktorom hlavný hrdinovia Cyrus Smith, Gedeon Spilett, Bonaventura Pencroff, Harbert, Nabuchodonozor (Nab) a pes Top stroskotajú na neznámej pevnine počas letu balónom. Zistia, že je to ostrov a nazvú ho Lincolnov ostrov. Od ich príchodu sa začnú diať čudné veci (vyplašenie opíc, záhadná smrť dugonga, zapálený oheň,...). K ich skupinke pribudne orangutan Jup a bývalý zločinec Ayrton. Jedného dňa zbadajú na mori pirátsku loď. Tú za záhadných okolností zničí neznáme torpédo...

Ak sa chcete dozvedieť čo sa stane na konci románu, požičajte si knihu *Tajomný ostrov* v knižnici alebo si ju kúpte v kníhkupectve. Prečítate ju na jeden dych!

ROZHOVOR SO ŽIAČKOU, ČO ZAŽILA HVIEZDNE CHVÍLE

Vivien Piesecká

Porozprávala som sa so Sofiou, ktorá nás potešila pekným spevom počas vianočného predstavenia Hrdinovia Vianoc a je o nej známe, že dokáže krásne spievať.

Ahoj Sofi! Môžem s tebou urobiť rozhovor?

Jasné.

Kedy si sa začala venovať spevu viac?

Viac som sa začala venovať spevu keď som mala sedem rokov.

Kto ťa to učí a kde?

Učí ma to Dani Matušínová a je to v Základnej umeleckej škole v Mlynárciach.

Čo je pre teba ťažké pri speve?

Pre mňa je ťažké robiť opory. Sú to také veci, keď nevieš naťahovať ten hlas vo výškach, a keď sa ti nafúkne taký balónik v bruchu a na jednom tóne ten balónik sa ti potom vyfúkne a potom držíš svoje brucho ako bolo predtým.

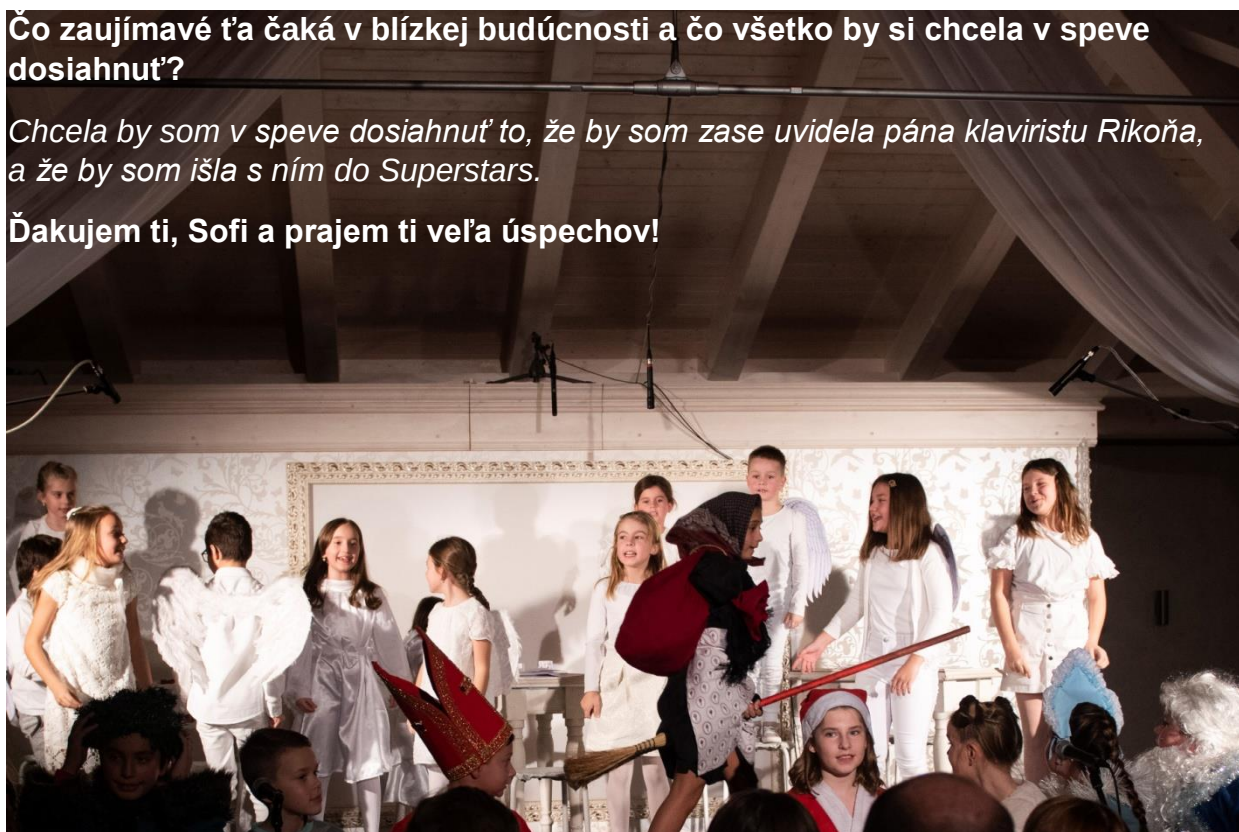
Už si vyhrala aj nejaké súťaže?

Čaká ma súťaž v máji, ale nemala som zatiaľ žiadne súťaže, no mala som koncert z Rikoňom, to sa pre mňa rátalo ako súťaž, lebo tam boli viacerí speváci.

Čo zaujímavé ťa čaká v blízkej budúcnosti a čo všetko by si chcela v speve dosiahnuť?

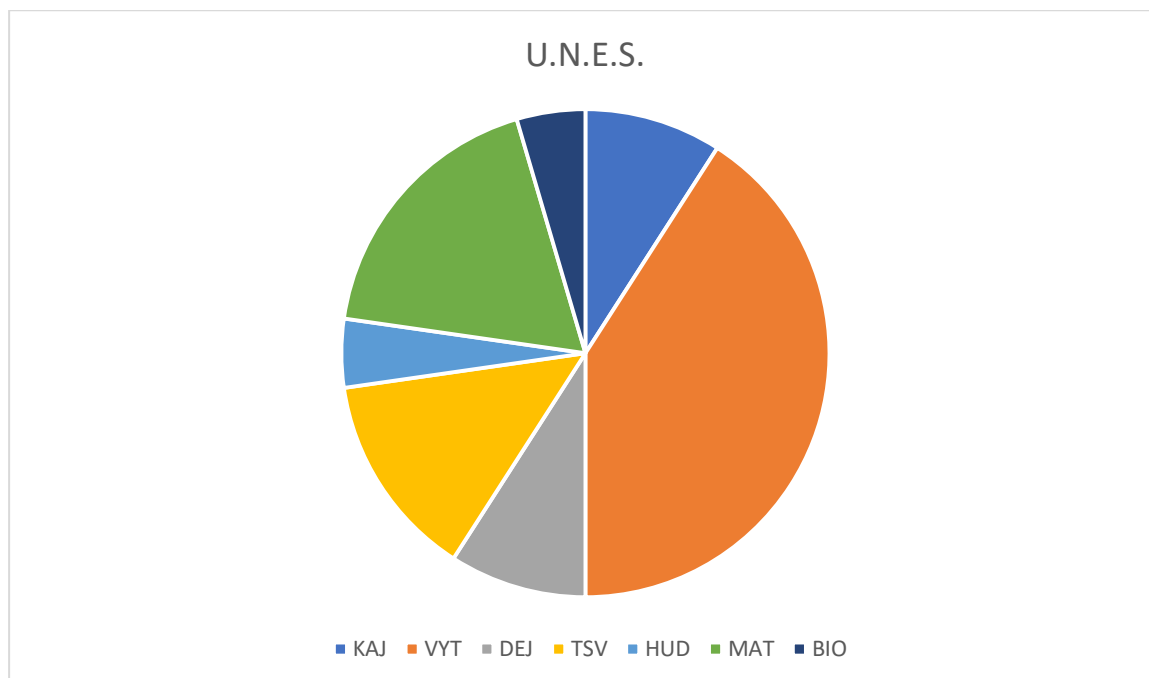
Chcela by som v speve dosiahnuť to, že by som zase uvidela pána klaviristu Rikoňa, a že by som išla s ním do Superstars.

Ďakujem ti, Sofi a prajem ti veľa úspechov!

NAJOBLÚBENEJŠÍ PREDMET NA ŠKOLE

Oliver Ivančík

Tento mesiac som sa od 3. po 6. ročníkov pýtal, na obľúbené predmety žiakov. Niektorých som musel doslova nútiť aby vôbec odpovedali. Takže keď som sa v ich tried len tak bez varovania ocitol, povedali to čo im prv prišlo na rozum. Keby si to viacej premysleli boli by výsledky iné? Určite. Ale o koľko? V nasledujúcom čísle sa to dozviete.

No zaujímavé je, že nikto, ani tí najzodpovednejší žiaci, si slovenčinu nezvolili. Možno je to len pre menší počet opýtaných. Keby nás tu bolo sto, určite by si aspoň jeden slovenčinu vybral. No ako dopadla vzorka tridsiatich žiakov? KAJ si zvolilo 5% žiakov, čo sú len dvaja poctiví rozprávači. Dejepis si zvolilo 9%, čiže traja, historici. Telesnú výchovu si zvolilo 14%, čo znamená že máme štyroch usilovných športovcov. Hudobnú výchovu si zvolilo len 5% čiže jeden jediný hudobník. Múdрых matematikov tu máme 18% čo činí troch z celkového počtu žiakov. A prírodovedcov tu nemáme o nič viac ako jedného 5%. A očividne tu máme najviac umelcov, 41%. To vychádza na dvanástich umelcov.

Som zvedavý, ako sa pomenia profesie na budúci mesiac. Ale bude tam toho istotne viac.

Samo Chalupka

Kristína Mikušová

Sama Chalupku som si zvolila lebo ma na ňom zaujalo to že v jeho básniach bojuje za slobodu Slovenska. Taktiež sme od neho v čítali na literatúre báseň **TURČÍN PONIČAN**.

Životopis:

Samo Chalupka sa narodil v roku 1812 v Hornej Lehote do uvedomelej rodiny evanjelického kňaza.

Žil v období keď Slováci nemali vlastnú krajinu a preto básnici ako aj Samo Chalupka písali básne ktoré vyzývali Slovákov aby bojovali za svoje práva.

Študoval filozofiu a teológiu na bratislavskom evanjelickom lýceu.

Ale keď v roku 1830 vypuklo v Poľsku povstanie proti cárskemu Rusku, Chalupka odišiel zo štúdií a rozhodol sa ako dobrovoľník bojovať za slobodu Poliakov.

V bojoch bol ranený.

Zomrel v Hornej Lehote v roku 1883.

Kto to vlastne bol?

Samo Chalupka bol slovenský romantický básnik, evanjelický kňaz a mladší brat Jána Chalupku.

Napísal veľa slávnych diel napríklad: Mor ho!, Boj pri Jelšave, Branko a taktiež aj spomínané dielo Turčín Poničan.

Jeho manželka sa volala Eufrozína Chalupková.

Zaujímavosti:

Bol vášnivý čitateľ a zberateľ kníh. Jeho bohatá knižnica obsahovala takmer 1000 kníh. Obdivovali ju všetci návštevníci vrátane Boženy Němcovej. Němcovú zaujal básnikov rozhľad, historické, národopisné a archeologické vedomosti. Veľmi obdivovala knihami zapratanú izbu. Chalupka totiž za knihy dal aj posledné peniaze zo svojho skromného platu.

A čo vy? Utratili by ste svoje posledné peniaze za knihu?

Ja by som si na vašom mieste brala zo Sama Chalupku príklad!

Rozhovor s pani učiteľkou Luciou Vavrovou

Autor: Matúš Vlčko

Rozhovor som robil s našou sympatickou pani učiteľkou Luciou. Lucia učí na našej škole už druhý rok. Minulý rok nás vyučovala dejepis a tento rok, každý pondelok v týždni, nás pútavo sprevádza na hodinách dejepisu a občianskej náuky. V škole sa s ňou stretávajú žiaci piateho a šiesteho ročníka. Viem, že sa všetci tešíte na rozhovor s ňou, tak vás už nebudem naťahovať a užite si rozhovor.

Ahoj Lucka. Môžem urobiť s tebou krátky rozhovor, aby som Ťa predstavil čitateľom?

Ahoj Matúš. Samozrejme môžeš.

Čo si študovala na vysokej škole?

Na vysokej škole som študovala históriu, politológiu a pedagogiku.

Kedy si začala učiť a na koľkých školách si doteraz učila?

Začala som učiť v roku 2006 na strednej škole, bola to obchodná akadémia, a momentálne pôsobím už na tretej škole.

Robíš aj niečo iné okrem učenia?

Áno robím.

A čo ešte robíš?

Mám vlastnú firmu.

Ako si spomínaš na svoje učiteľské začiatky?

Bolo to ťažké, pretože v triedach bolo okolo 30 žiakov a všetci na mňa pozerali a mala som z toho veľký stres, ale potom sa to časom nejakým spôsobom zlepšilo a bolo to fajn a učím rada.

Pamätáš si svoju úplne prvú hodinu ako učiteľka?

Úplne prvú hodinu si pamätám hlavne preto, lebo som sa prežehnávala pred triedou. Bolo to na obchodnej akadémii a doteraz si ešte pamätám tých žiakov.

Akí boli žiaci na prvej škole?

Boli veľmi bystrí, bola to pre mňa obrovská skúsenosť, lebo to boli takmer dospelí ľudia, čiže sa tam učilo inak ako na našej škole a žiaci boli zaujímaví a pestrí ☺

Stretla si sa aj s úplne zvláštnymi žiakmi počas učenia?

Ano stretla.

Akými napríklad?

Mali sme žiakov s rôznymi poruchami správania, mali sme aj rôznych vtipáľkov. Učila som aj deti, ktoré mali depresie a boli smutní, boli z rôznych rodín, kde rodičia boli na nich zlí, takže boli týraní...bola to pestrá paleta žiakov.

Keď si bola žiačkou ty, aký predmet si mala najradšej?

Najradšej určite slovenčinu.

A teraz čo radšej učíš dejepis alebo občiansku náuku?

Dejepis mi je bližší.

A prečo?

Lebo pre mňa je dejepis dynamickejší, zaujímavejší a mne sa to učí ako jedna veľká rozprávka, čiže ľahšie sa mi to učí a ľahšie sa mi to vám aj prezentuje.

Čo by si poprialala našim čitateľom?

Poprialala by som im nech sú v živote šťastní, aby prečítali veľa článkov, aby si v živote našli svoje miesto.

Ďakujem veľmi pekne za rozhovor a prajem Ti všetko dobré!

AKO TRÁVILI DETI Z UNESU VIANOCE

Alexander Endrődy

Vianoce sú najkrajšie sviatky v roku. Všetky deti sa na ne veľmi tešia, na prázdniny a aj darčeky.

Ja som trávil Vianoce doma s rodinou. Na Štedrý deň sme sa nemuseli učiť, celý deň sme sa s bratom hrali a pozerali rozprávky. Večer k nám prišla babka s dedkom a prababka a spolu sme večerali. Mamina navarila kapustnicu, rybaciú polievku, majonézový šalát, kapra a rezne. Všetci sme sa spolu najedli. Pod tanierom som si našiel mincu pre šťastie. Po večeri sme pomohli upratať stôl a čakali sme na Ježiška. Pozerali sme ho z okna

a zrazu zazvonil zvonec a pod stromčekom sme mali kopu darčiekov. Babka hovorí, že máme za nákladné auto darčiekov. Keď sme rozbalili všetky darčeky, upratali baliaci papier a potom si všetci dospelí dali kávu, koláčiky, medovníky, oplátky s medom a orechmi. Na druhý deň, 25. decembra, na Prvý Sviatok vianočný k nám prišli druhá babka s dedkom, teta Veronika s mužom, bratranec Kubko a pes Zoe, prababka s dedkom. Dali sme si spolu všetci obed a potom sme si rozbalili darčeky čo nám nechal Ježiško u babky. Takto vždy trávim s celou rodinou Vianoce. Opýtal som sa aj ostatných detí v škole ako trávia Vianoce, s kým ich trávia a kde, aké majú vianočné stromčeky a vianočné tradície, čo dostali pod stromček a či sa tešili späť do školy.

Mariolka z prvého ročníka, bola doma, kreslila si, pozerala rozprávky, pomáhala pripravovať štedrú večeru. Na stromčeku hore mala anjela, guľičky a svetielka. Na večeru mali kapustnicu, šošovicu a cicerovú polievku. Pod stromčekom mala všetko čo si priała. A tešila sa veľmi do školy.

Oliverko z druhej triedy bol na Vianoce s rodinou, mali obrovský živý strom so zlato bielymi ozdobami. Na večeru majú šošovicu a guláš. Pod stromček si priať dres Sergio Agüero, ktorý aj dostal. Späť do školy sa tešil len trocha, veľmi sa mu páčili prázdniny.

Norko z tretej triedy trávil Vianoce s rodinou u babky, kde sa má veľmi dobre. Každý rok sa vždy navečerajú a idú rozbaľovať darčeky. Norko si našiel pod zlatým stromčekom všetko čo si priať. A mal také pekné prázdniny, že sa do školy veľmi netešil.

Vivien zo štvrtej triedy trávila Vianoce s celou rodinou, s babkami a dedkami, sestrou, sesternicou, bratrancami a s priateľmi. Stromček mali živý s bielo sivými ozdobami. Na večeru majú zemiakový šalát z rezňom. Ako tradíciu majú hádzanie orechov do kútov domu. Pod stromček dostala Vivien šípky na hádzanie, a televízor do izby. A do školy sa veľmi tešila.

Simon z piatej triedy trávil Vianoce s rodinou v Trnave. Pred štedrou večerou jedia oplátku s medom a cesnakom. Pod stromčekom si našiel mikinu, videohru a ešte všeličo iné. Do školy sa veľmi netešil, chcel ešte zostať doma.

Všetci naši spolužiaci strávili pekné Vianoce spolu s rodinou. Tešíme sa o rok na ne zas!

Kam speje naša Zem?

Damien Tadeáš Mališka

Počet obyvateľov na našej planéte každým dňom rastie a ľudstvo pri zabezpečovaní svojich potrieb postupne ničí rastlinstvo, pôdy, znečisťuje rieky a vzduch okolo seba.

V minulosti škody spôsobené človekom, neboli až tak veľké, lebo ani človek nemal také veľké nároky na svoje pohodlie ako dnes.

Medzi najväčšie globálne ekologické problémy patria:

1. Znečisťovanie ovzdušia a s ním súvisiace:

- poškodzovanie zdravia ľudí
- kyslé dažde
- skleníkový efekt
- zväčšovanie sa ozónovej diery

2. Nekontrolovateľná ťažba dažďových pralesov a tým znižovanie tvorby kyslíka

3. Znečisťovanie vôd

4. Úbytok a znehodnocovanie pôdy

5. Nadmerné čerpanie nerastných zdrojov

6. Neustály nárast odpadu (v roku 2018 sme vyprodukovali viac ako 350 000 000 ton plastov)

Tieto všetky globálne ekologické problémy by sa mali riešiť čím skôr, lebo každým dňom je menšia šanca na zmenu. Aby raz nebolo už neskoro...